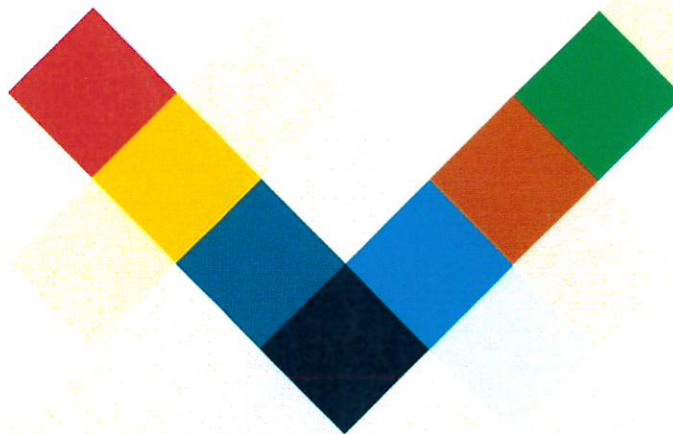

Gemensam handlingsplan 2019-2022

Polismyndigheten i Jönköpings län och
Vaggeryds kommun

PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD

Vaggeryds kommuns värdegrund:

Idéer blir till verklighet

Tanke och omtanke

Där alla har betydelse

Polismyndighetens värdegrund:

Engagerade

Effektiva

Tillgängliga

Innehåll

Bakgrund till planen	3
Fakta om Vaggeryds kommun	3
Anmälda brott i kommunen.....	5
Medborgarlöfte.....	7
Aktuella, trygghetsskapande satsningar	8
Prioriterade områden	14

Bakgrund till planen

Handlingsplanen beskriver det brottsförebyggande samarbetet mellan polis och kommun där man tillsammans identifierar gemensamma problem inom kommunens geografiska område.

Det lokala brottsförebyggande arbetet är en prioriterad fråga för Rikspolisstyrelsen (RPS), Sveriges kommuner och landsting (SKL), och Brottsförebyggande rådet (Brå).

Som alla kommuner har även Vaggeryds kommun ett särskilt ansvar för invånarnas trygghet och säkerhet utifrån Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Lagstiftningen ställer krav på att kommunen ska kunna förebygga, planera för och hantera både mindre och större händelser som har en negativ påverkan på invånarnas trygghet och säkerhet. Det brottsförebyggande arbetet är en del i detta.

Polismyndigheten i Jönköpings län har sedan 2009 skapat gemensamma handlingsplaner med respektive kommun. Syftet med en handlingsplan är att med en gemensam lägesbild skapa bättre förutsättningar för ett förebyggande arbete.

I handlingsplanen specificeras de gemensamma problemområden som valts ut tillsammans med mål och en grov åtgärdsplan. De utvalda områdena ges därmed ökat fokus vid sidan av myndigheternas ordinarie uppdrag och åtaganden.

Handlingsplanen förankras hos såväl Polismyndigheten som kommunens högsta politiska nivå. Med början av 2019-2022 års handlingsplan kommer fortsättningsvis planerna att löpa mandatvis, dvs. över 4 år.

Sedan år 2015 har en utveckling av samverkan mellan polis och kommun resulterat i medborgarlöften. Medborgarlöftet och handlingsprogrammet hör samman på så sätt att de utgår från samma lägesbild som polis och kommun tagit fram när det gäller det brottsförebyggande arbetet i kommunen. Det är en del av Polismyndighetens styrmodell och ett sätt för polisen att komma närmare medborgaren. Ett medborgarlöfte är ett arbete eller åtgärd som främst polisen eller kommunen och polis tillsammans åtar sig att göra och som ska kommuniceras med medborgarna.

Syften med medborgarlöften:

- Skapa och ta tillvara engagemang i lokalsamhället.
- Kommunicera brottsförebyggande och trygghetsskapande aktiviteter.
- Öka förtroendet och nöjdheten med parternas arbete.
- Säkerställa medborgarnas möjlighet att påverka beslutprocesser.
- Stärka parternas lokala närvaro och tillgänglighet.

Fakta om Vaggeryds kommun

Demografi, politik, nuläge och framtid

Vaggeryds kommun är en växande kommun som totalt sett haft en positiv befolkningsökning.

År		Ökning
2017	13 840	196
2016	13 644	272
2015	13 372	143
2014	13 229	20
2013	13 209	61

1

I centralorterna Vaggeryd och Skillingaryd bor idag cirka 5000 respektive cirka 4000 invånare. Övriga tätorter är Hok, Klevshult, Byarum, Svenarum och Bondstorp. Kommunens vision för 2020 är "Plats för att göra skillnad". Visionen togs fram tillsammans med invånare och representanter för näringsliv och föreningsliv och ungdomar år 2012, med beslut i kommunfullmäktige 2013. I en marknadsplan framtagen tillsammans med näringslivet bedrivs ett brett arbete för att Vaggeryds kommun ska vara en attraktiv plats att leva, bo och verka i, där en av strategierna är att alltid sträva efter att göra saker tillsammans. Kommunens värdegrund är: Tanke och omtanke, Alla har betydelse, Idéer blir till verklighet.² Inom kommunen är cirka 500 olika företag verksamma. Omkring 2 500 personer finns sysselsatta inom tillverkningsindustrin.³ Möbler och metallindustrin har varit den industriella basen ur vilka det vuxit fram en modern industri. Idag är var tredje industriarbetare verksam inom möbelindustrin.

Medelåldern i kommunen är densamma som i riket, vilken är 41 år. Den åldersgrupp som beräknas ha den störst procentuella tillväxten i länet fram till 2030 är gruppen 80 år och äldre. Denna åldersgrupp väntas i riket vara dubbelt så många år 2028. Det är troligt att utvecklingen i Vaggeryds kommun stämmer överens med detta.⁴

Andelen högutbildade är 17,71 % jämfört med rikssnittet på 27,04 %. Kommunen har en lägre arbetslöshet än riket, 4,9 % i jämförelse med rikets 7,5 %.

E4:ans placering är av stor betydelse för kommunen och tar mycket resurser från polis och räddningstjänst.

I framtiden är det den förmodade utbyggnaden av järnvägen som kan bli mest betydelsefull för kommunens utveckling. Den industri och produktionsprofil som kommunen har kan möjligen berikas av en boendeprofil där människor lever och har det bra för att resa till sina arbeten i den större staden.

¹ <http://www.vaggeryd.se/kommun-och-politik/kommunfakta/befolkning-invanare.html>

² Vaggeryds kommun www.vaggeryd.se/vision2020

³ <http://www.vaggeryd.se/kommun-och-politik/kommunfakta.html>

⁴ Vaggeryds kommun, bostadsförslöjningsprogram

Anmälda brott i kommunen

Enligt statistiken förefaller Vaggeryds kommun inte vara särskilt brottstyngd. Den statistik som redovisas i öppna jämförelser med fokus trygghet och säkerhet från 2017⁵ visar följande:

- Antalet våldsbrott ökade 2017 men ligger fortfarande på en låg nivå i jämförelse med andra kommuner.
- Stölder och tillgrepp minskade 2017 och ligger på modellberäknad nivå- vilket betyder att Vaggeryd inte sticker ut på något sätt.
- Antalet skadegörelser ligger under vad man beräknat i modellen och i jämförelse med föregående år är siffran oförändrad. Antal skadegörelse och tillgreppsbrott har sjunkit mellan åren 2010-2017.

Narkotika och trafikbrott hamnar ofta i fokus i kommunens planer för brottsförebyggande arbete. Det är inte så konstigt eftersom narkotika- och trafikbrott stod tillsammans för hälften av alla lagföringar i Sverige under 2016.⁶

Den lokala statistik som finns idag bygger på de polisanmälningar som har gjorts inom olika områden. Prognosen för 2018 visar dock på minskning av antalet anmälda trafiknykterhetsbrott (alkohol) i jämförelse med 2017. Antalet anmälda trafiknykterhetsbrott (droger) ligger däremot i paritet med tidigare år. Prognosen för narkotikabrott, (innehav och eget bruk) är att antalet anmälda brott kommer att minska i jämförelse med 2017.

I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att dessa brott är så kallade egeninitierade vilket innebär att en ökning av kontroller och insatser från polisens sida med all sannolikhet genererar i ett ökat antal anmälda brott.

Narkotika

År 2017 anmäldes cirka 100 000 brott mot narkotikastrafflagen (NSL 1968:64), vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2016. Den senaste tioårsperioden har de anmälda narkotikabrotten ökat med 28 procent. Fram till 2013 ökade de stadigt, för att därefter minska fram till 2016. I likhet med rattfylleribrotten hör narkotikabrotten till de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Trafiknykterhetsbrott

År 2017 anmäldes totalt 25 600 rattfylleribrott, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2016. Rattfylleri under påverkan av narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 9 procent till 13 800 anmälda brott. Med undantag för årets uppgång har trenden för det totala antalet anmälda rattfylleribrott varit nedåtgående sedan 2008, medan utvecklingen för drograttfylleri har varit kontinuerligt svagt uppåtstående under samma period. Jämfört med 2008 har de anmälda rattfylleribrotten totalt minskat med 18 procent, medan antalet anmälda drograttfylleribrott har ökat med 17 procent.

Att förebygga trafikbrott

SMADIT – samverkan mot alkohol och droger i trafiken – är en metod där polis och socialtjänst samarbetar. Metoden innebär att polisen erbjuder hjälp när onykterhet i trafiken konstaterats i samband med provtagning eller blåskontroll. Den provtagne får ett erbjudande där denne tackar ja eller nej till fortsatt hjälp, vilket är frivilligt. Om personen vill ha hjälp

⁵ Rapport framställd årligen av SKL, BRÅ och MSB med olika fokus

⁶ <http://www.bra.se/>, 170910

skickas ärendet vidare till socialtjänstens eller beroendevården som erbjuder samtal och terapi. Det är viktigt att insatsen sker snabbt – gärna inom 24 timmar efter kontroll av föraren. Går det för lång tid så har tidigare erfarenheter visat på en avtagande motivation.

Användning av droger

När det gäller förekomst och användning av droger visar den lokala statistiken från polisens utdrag ett högt antal anmälningar. Till viss del har det att göra med kommunens geografiska läge och det faktum att E4:ans dragning genom kommunen är det ställe där de flesta tillslag görs. Under perioden 1 jan 2017 – 1 nov 2018 ertappades 38 personer misstänkta för rattfylleri/alkohol i Vaggeryds kommun. 10 stycken (26%) av dessa personer stoppades på E4:an. När det gällde rattfylleri/drog ertappades 48 personer varav 29 stycken (60%) av dessa stoppades på E4:an.

För det lokala BRÅ är gruppen barn och unga särskilt angeläget att arbeta med. För att förstå hur situationen ser ut för den gruppen gällande användning av droger behöver bilden kompletteras med andra källor. Socialtjänsten och skolans bedömningar tillsammans med den kommungemensamma resursen Galaxen utgör ett värdefullt underlag för lokala BRÅ att avgöra om valda insatser träffar rätt eller inte.

Upplevelsen som fältsekreterarna och polisen delar är att det inte förekommer någon större narkotika användning bland kommunens ungdomar. Enligt folkhälsoenkät ung 2017 har 12 % av tjejerna i årskurs 9 blivit erbjudna att köpa narkotika vilket är två procentenheter lägre än i länet. Motsvarande siffra för killarna är 17 % och där är det två procentenheter högre än i länet. När det kommer till årskurs två i gymnasiet är siffrorna för tjejerna 20 % vilket är samma som i länet i övrigt. För killarna ligger siffran på 23 % i kommunen och 29 % i länet.

I folkhälsoenkät ung 2017 var svarsfrekvensen för Vaggeryds kommun 53 % för eleverna i årskurs 9 och 58 % för elever i årskurs två på gymnasiet. Det här påverkar trovärdigheten av resultatet och är viktigt att ha med sig då man läser enkäten samt denna text som baseras på den.

I den föregående handlingsplanen lyftes att de ungas inställning och förhållningssätt hade blivit mer liberalt gentemot marijuana och hasch. I folkhälsoenkät ung 2017 svarar dock 97 % i årskurs 9 och 96 % i årskurs två på gymnasiet att de inte tycker att det är okej när en kompis röker marijuana, hasch eller spice.

Enligt folkhälsoenkät ung 2017 är det 22 % i årskurs 9 som anger att de var 14 år eller yngre då de testade alkohol. 12 % uppger att de var 15 år eller äldre och 66 % säger att de aldrig druckit alkohol. I årskurs två på gymnasiet är motsvarande siffror 24 % var 14 år eller yngre, 52 % var 15 eller äldre och 24 % säger att de aldrig druckit alkohol.

Det är svårt att uttala sig kring den aktuella narkotikasituationen bland ungdomarna i kommunen på grund av den låga svarsfrekvensen samt att enkäten inte ställer frågor kring direkt narkotika användning utan endast om ifall man blivit erbjuden att köpa narkotika vilket inte ger svar på den reella användningen.

En faktor som fortfarande kvarstår som försvårande är att ungdomar idag är mindre synliga i samhället än tidigare samt den lätt tillgänglighet som förekommer angående narkotika idag. Det är därför viktigt för föräldrar, socialtjänst, skola och polis att samarbeta där problem med

detta uppmärksammas. Genom samarbete där alla myndigheter och verksamheter sköter sin del kan vi tillsammans finnas där för ungdomarna i kommunen.

Problemområde	Antal anmälningar, 2016	Antal anmälningar, 2017	Antal anmälningar, 2018-01-01- 2018-11-30
<i>Narkotikabrott* varav 15-20 år**</i>	107 40	94 21	54 3
<i>Trafiksäkerhet Droger i trafiken*** - Alkohol</i>	13	23	13
<i>- Narkotika</i>	24	23	22

*Totalt anmälda narkotikabrott, innehav (kod 5010) och narkotikabrott, eget bruk (kod 5011)

**Där misstänkt vid anmälningstillfället var 15-20 år

*** Antal anmälda rattfylleri under påverkan av alkohol (kod 3005) eller rattfylleri under påverkan av andra narkotiska preparat. (kod 3070)

Brottsstatistiken är hämtad från Stöd för beslut i operativ verksamhet (STATUS)

Brottskoderna är hämtade från rationell anmälsrutin (RAR)

Medborgarlöfte

Medborgarlöften är en utveckling av den nya polismyndighetens sätt att leda sin verksamhet. Genom att förstärka lokalsamhällets engagemang i polisens och kommunernas arbete är målet att öka tryggheten och minska brottsligheten för medborgarna.

Medborgarlöftena är framtagna genom att polisen och kommunen i samverkan genomfört medborgardialoger med kommuninvånare samt medarbetardialoger med anställda i polismyndigheten. Dessutom har analyser från polisens underrättelseavdelningar, trygghets - medborgarundersökningar samt annan relevant statistik beaktats. Detta har sedan lett fram till en lägesbild som utmynnat i ett medborgarlöfte.

Polismyndigheten och Vaggeryds kommuns medborgarlöfte för 2019 har arbetats fram under 2018 och ska börja gälla från den 1 januari 2019.

Efter ett antal indikatorer har det framkommit fokus-/ brottsområden, vilka både kommunens medborgare och polisens medarbetare anser bör prioriteras.

- Ökad trygghet för kommuninvånarna
- Förbättrad trafiksäkerhet (höga hastigheter)
- Narkotikabrottslighet

Med beaktande av detta så kommer inriktningen av 2019 års medborgarlöfte att handla om ökad synlighet i centrala Skillingaryd genom prioritering av fotpatrullering och trafikövervakning. Dessutom ska extra fokus läggas på området runt parkeringen vid Frideborgsvägen/Storgatan i Vaggeryd.

Aktuella, trygghetsskapande satsningar

Lokalt brottsförebyggande arbete (BRÅ)

Kommunens BRÅ - samarbete eller det lokala BRÅ träffats regelbundet under kommunstyrelsens ordförandes ledning. Rådet träffas 4 gånger om året samt vid behov. Deltagarna har under 2018 varit Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande (ordförande och sammankallande via samordnaren), chefen kommunledningskansliet, kommunpolis Värnamo lokalpolisområde/Vaggeryd, kommunens fältassistent, förvaltningschef Socialförvaltningen och förvaltningschef barn- och ungdomsförvaltningen samt säkerhets- och beredskapssamordnaren. Rådet bjuder in deltagare efter behov vid enskilda möten.

Känsla av trygghet i kommunen

Gemensamt för alla fokusområden som polis och kommun gemensamt har identifierat är vikten av bred samverkan i det förebyggande arbetet. Ett förebyggande arbete med fokus på de positiva krafterna påverkar även attityder och känslan av upplevd trygghet. En sådan känsla hänger samman med antal olika faktorer, bland annat:

- Bilden av kommunen som plats i media. Att ha dialog med media och förekomma med det som är positivt av det som händer i kommunen.
- Rutiner och samverkan hur man behöver bemöta medborgare och media för att minska risken att enskilda personer/grupper utsätts i media.
- Hur nyckelpersoner i olika positioner pratar om platsen. Hur når man ut med fakta och om hur det faktiskt är.
- Handlingskraft och förebyggande arbete.
- Riktade insatser till utvalda målgrupper. Att arbeta med främjande, förebyggande insatser. Samverkan mellan myndigheter.
- Föreningsliv, engagemang, möjligheter till fritidsaktiviteter.
- Samverkan mellan kommunens förvaltningar och interna- samt externa myndigheter tillsammans ut mot samhälls-medborgarna.
- Öka medborgares möjlighet till delaktighet i främjandet av ett tryggt samhälle. Ex. Vuxenvandringen.
- Att fortsätta med vuxenvandring i samverkan med föreningar i kommunen.

Våld i nära relation

Våld i nära relationer är ett allvarligt brott, ett stort samhällsproblem och en viktig folkhälsofråga inom alla åldrar, samhällsklasser och olika grupper. Våldet medför stora individuella konsekvenser och höga kostnader för samhället.

Ansvarig för våldet är alltid den som utövar det. Våldet är ett hinder för de utsattas säkerhet och rättstrygghet.

Det är samhällets ansvar att skydda våldsutsatta kvinnor, män och barn, att insatser behövs för samtliga inblandade parter samt att samverkan är nödvändig. Det är viktigt att koppla samman

insatser från andra myndigheter och frivilliga krafter för att de som utsätts för våld av en närstående ska få den hjälp och stöd som de behöver. Härigenom kan många steg tas för att förebygga och beivra våld.

Vad är våld i nära relationer?

Våld i nära relationer innefattar mäns våld mot kvinnor, kvinnors våld mot män, hedersrelaterat våld, vuxnas våld mot barn, våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål så kallad trafficking.

Med att barn bevittnat våld av eller emot en närstående vuxen avses uttrycket att barnet hört eller sett den brottsliga gärningen begås.

För att förebygga och upptäcka våld samt för att ge ett heltäckande stöd till en våldsutsatt person och barn som bevittnat våld, behöver berörda myndigheter även ta hänsyn till och beakta kränkningar som inte är brott.

Våld mot kvinnor eller män av någon närstående kan utgöra mönster av olika slags upprepade övergrepp under lång tid. Den som är utsatt försätts i en beroendeställning till gärningspersonen som ofta intensifierar våldet då den andre försöker lämna förhållandet. Beroendet till våldsverkaren är ofta stort och den våldsutsatta är ofta osäker på hur hon/han ska klara sig på egen hand. Vid uppbrott är osäkerheten stor, många personer går tillbaka till förhållandet flera gånger innan uppbrottet blir definitivt. Ibland kan det vara rädsla som försvårar separationen, kanske dödshot eller det kan ha förekommit hot om att ta barnen.

Våldets olika uttrycksformer

Med våld eller övergrepp av närstående avses i detta sammanhang systematisk misshandel eller andra övergrepp. Våld kan ta sig olika uttryck.

Fysiskt våld: Knuffar, örfilar, luggningar, skakningar, sparkar, knytnävslag och stryptag mm.

Psykiskt våld: Kränkningar, hot, förlöjligande och/eller begränsningar av livsutrymmet.

Sexuellt våld: Innefattar alla sexuella handlingar som inte känns bra för partnern.

Materiellt våld: Då en person förstör ägodelar eller slår sönder föremål (tex.kastar porslin, slår i väggar, förstör mobiltelefonen) i syfte att skrämja och begränsa sin partner.

Ekonomiskt våld: Då endast en person i förhållandet har ekonomisk kontroll. Till exempel portionerar ut pengar, har ensam tillgång till bankkonton osv.

Latent våld: Att leva i en ständig beredskap på att något hemskt kan hända.

Lagstiftning och andra styrande dokument

Flertalet lagar och styrande dokument påverkar arbetet mot våld i nära relationer. I socialtjänstens portalparagraf (SoL 1 kap, 1 §) framgår att samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

1. ekonomiska och sociala trygghet
2. jämlikhet i levnadsvillkor
3. aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet

I SoL 5 kap 11 § framgår att till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Bland annat 5 kap. 1 § SoL anger att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn som far illa eller på andra sätt lever i utsatta situationer. 3 kap.

1 § SoL klargör även att det ankommer på socialnämnden att söka samverka och i samarbete med myndigheter och frivilligorganisationer förebygga sociala problem.

Statistik Vaggeryds kommun 2016-01-01—2018-11-01

2016: 25 anmälningar/ansökningar. 18 unika individer man arbetat med inom socialtjänsten.

2017: 19 anmälningar/ansökningar. 14 unika individer man arbetat med inom socialtjänsten.

2018-01-01–2018-10-25: 22 anmälningar/ansökningar. 18 unika individer man arbetat med inom socialtjänsten.

Den polisära statistiken visar att det 2016 anmäldes 14 stycken brott i nära relation. 2017 anmäldes 13 brott och under 2018, fram till den 31 oktober, anmäldes 33 brott till polisen.

Vikten av samverkan

- Att berörda myndigheter som skola, sjukvård, socialtjänst och polis har kunskap om varandras uppdrag och roller i dessa ärenden.
- Att kommunen tillsammans med sjukvård och berörda myndighet når ut med information till den enskilde medborgaren om vilket stöd som finns. Samt till alla verksamheter som äldreomsorgen, funktionshinderomsorgen, psykiatri, missbruk- och familjevården och övriga arbetsplatser i kommunens regi. Där brukare/klienter eller personal kan vara utsatta i sina hem.
- Att upprätta riktlinjer och rutiner kring samverkan och samarbete gällande våld i nära relation mellan socialtjänst och polis.
- Sprida kunskapen om våld i nära relation och att det förekommer i alla åldrar och samhällsklasser.

Incidentrapporteringssystem

Idag finns upprättat komplett tekniskt system i kommunen för incidenthantering, LISA-systemet som är kopplat med det övriga personalsystemet som hanterar anställning mm. Inom arbetsmiljöområdet har ett nytt rapporteringssystem kommit på plats och i övrigt har rutiner påbörjats där verksamheterna meddelar incidenter till kommunens samordnare. Syftet är att samordnaren bättre ska kunna hjälpa till att se samverkansmöjligheter för de olika verksamheterna.

Arbete mot Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Kommunen har en arbetsgrupp på tjänstemannanivå som tillsammans arbetar för att höja den generella kunskapsnivån främst bland de personalkategorier som arbetar nära unga i riskzoner generellt. Kommunen saknar en konkret handlingsplan för hur våldsbejakande extremism ska hanteras. Mycket av det förebyggande arbetet är likartat med andra insatser gällande problemområden som rör unga.

I juni 2014 tillsattes en Nationell Samordnare med uppdraget att samordna arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism på nationell och lokal nivå. Enligt den nationelle samordnaren bör kommunerna upprätta en handlingsplan för att skapa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet på lokal nivå. En handlingsplan bör utgå från lägesbilden och inbegriper de samverkande aktörer som har identifierats. Den högsta politiska nivån i kommunen ska stå bakom handlingsplanen och den bör revideras vid behov. I handlingsplanen bör gränsen mellan polisens och kommunens ansvar tydliggöras.⁷

⁷ <http://media.samordnarenmotextremism.se/2016/06/NSMVE-Strategi.pdf>, s.22

Incidentrapporteringssystem

Det finns inget upprättat komplett tekniskt system i kommunen för incidenthantering. Inom arbetsmiljöområdet har ett nytt rapporteringssystem kommit på plats och i övrigt så har en rutin sakta börjat komma igång där verksamheterna meddelar incidenter till samordnaren. Det är oklart än hur stor arbetsbörda en sådan här rutin kommer att medföra. Syftet är att samordnaren bättre ska kunna hjälpa till att se samverkansmöjligheter för de olika verksamheterna.

Föräldrastöd

Sedan 2014 pågår ett föräldrastödsprogram genom fältsekreterarna som kallas Cope. Programmet ska ge föräldrar strategier att hantera olika problem med sina ungdomar. Droganvändning är ett av de problem som tas upp där.

Vikten av oros- och polisanmälan

Socialtjänsten och polismyndigheten är beroende av information från andra myndigheter och allmänheten för att kunna agera och utföra sitt arbete. Det är därför viktigt att orosanmälningar görs till socialtjänsten och polisanmälningar till polismyndigheten.

Orosanmälan är namnet på den anmälan som görs till socialtjänsten då det gäller information om att barn far illa eller misstanke om sådana förhållanden. En orosanmälan skall uppfattas som ett sätt att hjälpa ett barn genom att uppmärksamma socialtjänsten på att något kring barnet som väckt oro hos vuxna i barnets omgivning. Med barn i den här texten menas barn mellan 0-18 år. I Socialtjänstlagen (SoL) kap. 14: 1 § (SFS 2001: 453) regleras vilka som har anmälningsskyldighet d.v.s. är skyldiga att anmäla att ett barn far illa. Även misstanke kring att barnet far illa skall anmälas till socialtjänsten. I lagtexten stadgas följande SoL kap 14: 1 §:

”Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

- *1. myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,*
- *2. andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,*
- *3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och*
- *4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.*

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i första stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.”

Detta betyder att all personal som arbetar på skolan eller i kultur- och fritidsverksamheten, inom socialtjänsten eller på annan verksamhet där man kommer i kontakt med barn och unga är skyldig att göra anmälan till socialtjänsten. Skyldigheten att göra orosanmälan betyder inte att den omnämnda myndigheten eller den anställda inom myndigheten behöver ha bevis eller utreda att förhållandet föreligger. Man agerar på den information man fått in och därefter gör socialtjänsten en bedömning och eventuellt en utredning. En orosanmälan bör även göras av gemeneman, men dessa tillkommer inte samma skyldighet som professionella som möter barn i sin yrkesroll (SoL kap. 14: 1 c §). När en orosanmälan inkommer till socialtjänsten är det socialtjänstens uppgift att utreda hur förhållandena ser ut kring barnet. För att detta skall kunna ske måste informationen inkomma till myndigheten.

Då en anmälan inkommer till socialtjänsten skall socialtjänsten genast göra en bedömning av om barnet är i behov av omedelbart skydd en s.k. skyddsbedömning (SoL kap. 11: 1 a §). Enligt SoL kap. 11: 1 § ”[skall] socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.”

När det gäller anmälan stadgas vidare att beslut att inleda eller inte inleda utredning skall fattas inom fjorton dagar från det att anmälan kommit in, om inte synnerliga skäl föreligger (SoL kap. 11: 1 a §). Utredningen skall göras skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader (SoL kap. 11: 2 §). Vid särskilda skäl får denna tid förlängas genom beslut av socialnämnden.

Polisanmälan skall alltid göras till polisen vid brott eller misstanke om brott. Då en polisanmälan inkommer görs en bedömning av polismyndigheten angående informationen som framkommer i anmälan. Det är viktigt att få in polisanmälningar till polisen för att myndigheten skall kunna utföra sitt arbete.

Det är viktigt att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga gör både polisanmälan och anmälan till socialtjänsten då det gäller barn och unga som utsatt andra eller utsatts för brott. Då en polisanmälan, som rör en person under 15 år, inkommer till polisen läggs ärendet ner hos polisen på grund av att personen inte är straffmyndig. Polisen gör i dessa fall en anmälan till socialtjänsten men det polisiära arbetet prioriteras varför det är viktigt att även göra en anmälan till socialtjänsten vid brott som begås av barn och unga. Då gärningsmannen är över 15 år men under 18 år kan polisen öppna en brottsutredning dvs. förundersökning. Även i dessa fall skall polisen göra en anmälan till socialtjänsten men trots detta är det viktigt att den myndighet som fick kännedom om brottet gör en orosanmälan.

Det är viktigt att orosanmälan inkommer så snabbt som möjligt till socialtjänsten efter att man fått kännedom om att ett barn far illa eller misstanke om detta finns, för att socialtjänsten skall kunna göra en så korrekt bedömning som möjligt när det gäller barnets behov av skydd och hjälp. Då olika myndigheter och instanser gör sin del i att anmäla så hjälps vi åt att hjälpa våra barn och unga i kommunen.

Policy hot och våld

Hot och våld mot anställd, elev eller förtroendeman i Vaggeryds kommun är inte bara ett allvarligt arbetsmiljöproblem utan även ett hot mot demokratin. I januari 2017 antogs en övergripande policy mot hot och våld. Policyn pekar på att arbetet är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) som syftar till att arbetsmiljön inom Vaggeryds kommun ska vara bra trygg och säker. Det är oerhört viktigt att alla hot och våld mot anställda inom kommunen anmäls.

Det finns ingen brottsrubricering eller något i brottsbalken som heter "demokratibrott". Men polisen väljer att använda sig av begreppet för att signalera allvaret när exempelvis politiker och andra åsiktsbildare utsätts för angrepp i sin yrkesroll.

I Brottsförebyggande rådets, Brås, rapport "Politikernas trygghetsundersökning" från 2017 framgår att 25% av Sveriges förtroendevalda utsätts för hot, våld eller trakasserier under 2016. Av de som utsätts uppgav 44 procent att deras politiska uppdrag har påverkats till följd av detta. Om politiker inte kan utföra sitt uppdrag som förtroendevald för att de utsätts för brott innebär det ett hot mot demokratin.

Så kallad mobbning eller kränkande handlingar är en ständig fråga att hantera inte minst i skolans värld. Då mycket av det handlingarna har flyttat ut på nätet och på så sätt följer ungdomarna dygnet runt – även utanför skoltid - har problemet sannolikt blivit större men mindre synligt. I samtal med ungdomar i kommunen har kommunens personal inom social - och barn - och ungdomsförvaltningarna uppmärksammat att just det så kallade näthatet är något som bekymrar ungdomarna och skapar otrygghet.

I skolan arbetar elevhälsan med att i samtal med unga från åk 7 att lyfta problem av det här slaget och ge stöd med strategier för hur situationer med ex. näthat ska kunna hanteras. De verktyg som de kan använda sig utav ser olika ut beroende på individen. Skolan jobbar lösningsfokuserat och försöker analysera vilket tillvägagångsätt som är bäst för eleven och vad de skulle kunna få för konsekvenser. Det egna ansvaret betonas och det faktum att man inte kan förändra andra.

Gemensamt för alla (personal/elev/förtroendevald) är att händelser med hot och våld ska dokumenteras genom tillbudsanmälan till arbetsmiljöverket eller anmälan om arbetsskada till försäkringskassan/arbetsmiljöverket och vid behov polisanmälan. Vidare finns rutiner för hantering i skolan i likabehandlingsplanerna.

Utvecklad grannsamverkan

Inbrott är enligt undersökningar ett av mest integritetskränkande brott som finns. Ofta är rädslan för inbrott en av de främsta orsaker som får människor att känna sig otrygga.

Inbrott i bostäder var ett av problemområdena i tidigare handlingsplaner. Statistiken visar att antalet anmälda bostadsinbrott sjönk något under åren 2015-2017. Trenden för 2018 är något stigande men i paritet med föregående år. Skulle det visa sig att en märkbar förändring sker under kommande år kommer det lokala brottsförebyggande rådet att aktualisera frågan och eventuellt revidera handlingsplanen under aktuell period 2019-2022.

Grannsamverkan är ett framgångsrecept för att förebygga villainbrott där grannar samverkar i nätverk. Avsikten med grannsamverkan är att minska brottsligheten och öka tryggheten. I områden som har grannsamverkan visar statistik att det sker mellan 15-25 procent färre inbrott.

Polisen bistår med kunskap och information i dialog och samarbete med de boende. De blir allt vanligare att även andra aktörer som kommuner och fastighetsbolag engagerar sig och tar ett aktivt ansvar för att stödja grannsamverkansarbetet.⁸

⁸ <http://www.bra.se/bra/forebygga-brott/grannsamverkan.html>, 20131213

Polisens mål och strategi är att utöka grannsamverkansområdena i Vaggeryds kommun, ett arbete som områdespoliserna driver i samverkan med räddningstjänsten i Vaggeryds kommun.

Den 1 januari 2013 fanns det 79 stycken grannsamverkansområden. Ett flertal nya områden har efter detta tillkommit och i oktober 2018 fanns det drygt 100 grannsamverkansområden i Vaggeryds kommun.

Ett ny form av grannsamverkansområde startades också under 2018. I detta fall gällde det i ett av Vaggeryds Skillingaryds Bostads AB:s flerfamiljshus. En målsättning, under kommande period 2019-2022, är att i Vaggeryds kommun utöka grannsamverkansområden med ytterligare något/några flerfamiljshus.

Integrerat trygghetsarbete i samhällsbyggandet

Kommunen har som ambition att skapa större säkerhet i levnadsmiljön. För att nå dit behöver trygghetsarbetet finnas med i det övriga samhällsbyggnadsarbetet redan från början. Det handlar bland annat om att se på miljöer och lista ut var otrygga punkter kan uppstå.

Prioriterade områden

Syfte och mål

Den gemensamma problembilden framkommer genom den dialog som förs mellan polis och kommun, dels genom kontinuerliga möten med lokala BRÅ och dessutom ett nära samarbete mellan polis och olika verksamheter.

Varje område har prioriterats utifrån ett syfte som beskrivs nedan. Ett syfte är av övergripande karaktär och beskriver *varför* någonting behöver göras.

Med mål menar vi här det önskade resultatet. För att kunna avgöra om de föreslagna åtgärderna har haft effekt behöver de uppsatta målen vara tydliga, realistiska, mätbara och tidsbundna. Åtgärderna är presenterade i tabellform och markerade med en siffra som avser att underlätta överskådligheten men har inte någon prioriteringsfunktion.

Varje område anges med både kvalitativa som kvantitativa mål för att underlätta det konkreta arbetet som polis och kommun står inför. Det är främst de kvantitativa målen som kan svara upp till kriterierna att vara tydliga, realistiska, mätbara och tidsbundna.

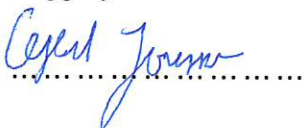
Förutom nedanstående mål så är det en önskan hos polis och kommun att polisen ska ha möjlighet att utöka sin närvaro vid platser där brott brukar förekomma så kallade "hot spots". Förekomsten av sådana platser bör rapporteras vid de lokala BRÅ sammanträdena.

Gemensam handlingsplan polis och kommun 2018

Åtgärd:	Polis:	Kommun:	Kvantitativt mål:	När:
1. Kvalitativt mål: <i>Öka tryggheten generellt i samhället och minska klyftan mellan vuxna och ungdomar.</i>				
Starta vuxenvandringar i kommunen	ge stöd och informera om aktuella platser av intresse	ansvara för att planera, bjuda in och genomföra föräldravandringar, samt försöka implementera konceptet lugna gatan	genomföra minst 4 vandringar per år	2019-2022
2. Kvalitativt mål: <i>Bidra till en samlad bild av trygghet och säkerhet i kommunen Här ska problem eller oro kunna fångas upp i tid och presenteras för rätt funktion för vidare åtgärd.</i>				
Under 2019 starta ett lokalt trygghetsråd för kommunen där olika samhällsaktörer träffas	vid behov som kunskapsstöd	sammankallande	2 möten under året	2019
3 Kvalitativt mål: <i>Tydliggöra hur uppmärksammade situationer ska hanteras för att förhindra människor att dras till våldsbejakande extremism samt hur kommunen ska kunna bidra till att visa på en väg ut.</i>				
Handlingsplan våldsbejakande extremism	agera kunskapsstöd	samverkande grupp mellan olika förvaltningar, sammanhållande-säkerhetssamordnaren	fastställd plan av KS	2019-2022
4. Kvalitativt mål: <i>Möjliggöra spridning av de positiva effekter grannsamverkan har på etablerade områden till nya.</i>				
Utökad grannsamverkan	metodstöd och sammanhållande	det kommunala bostadsbolaget VSBO i samverkan med polis	ytterligare nya grannsamverkans områden i flerfamiljshus påbörjas	2019-2022

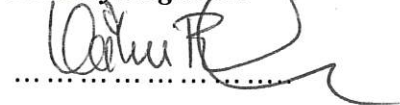
Vaggeryd 2019-01-

Vaggeryds kommun

Gert Jonsson
Kommunstyrelsens ordförande

Polismyndigheten

Håkan Boberg
Lokalpolisområdeschef